

Pályi András: „A szeretet hullámhosszán”
Élet és Irodalom, 2001. szeptember 7.

Mi a tilos a Tilosban? Azóta érdekel ez a kérdés, amióta tudok a Tilos Rádió létezéséről. Tudniillik ami tilos, az ugyebár eleve érdekes. Legalábbis lehet benne valami érdekes. De eddig nem sok szerencsém volt a Tilossal. Amikor frekvenciát kapott, felettébb gyér minőségben sikerült fognom, úgyhogy nem küzdöttem érte túl hosszan; amúgy meg nem vagyok egy szörföző típus (vö. internet), ott ugyanis hallgatható mindenféle ORTT-engedély nélkül is, de hát nekem a rádiózás elsősorban még mindig az étert jelenti, ami tagadhatatlanul konzervatív attitűd. Most azonban nekem szól a Tilos, a 92,1 FM-en, egy hónapig, azaz szeptember 20-ig. Abból az alkalomból, hogy jubilál, vagyis tízéves. (Más kérdés, csak melleleg, hogy ha erre az egy jubileumi hónapra jut neki frekvencia, miért nem juthat tovább is? Vagy ez egy sajátos, a mindenkori jubilánsok számára fenntartott hullámhossz? Ebben nem vagyok igazán járatos.)

Mindenesetre sikerült elcsípnem egy műsort, amihez fogható más frekvencián nemigen hallani. Pontosabban egy olyan műsort, amely első hallásra a megtévesztésig hasonlított egy másik frekvenciára. Nevezetesen a Pannon Rádióra. Paizs Miklós *Reggeli rombolója* elég meghökkentő dologra vállalkozott: másfél órán át a Tilos hullámhosszán, minden kommentár nélkül, a Pannon Rádiót sugározta (persze, mint utóbb kiderült, nagyon is szerkesztett változatban). Az ember ilyenkor elképed, fülel, ellenőrzi a készülékét stb. stb., majd egy idő után leesik az a bizonyos húszfilléres. De ebben a másfél órában legalább kétszer kellett neki leesnie. Különösen, ha ez az ember, akiről szó van, nem tartozik a Pannon hallgatói közé, ahogy én se. Azt is elárulhatom, hogy bizonyos szellemi-lelki higiénias okokból nem. Nos, úgy vélem, ez a *Reggeli romboló* épp a magamfajtnak, épp nekem szól. Már a cikizés szintjén is: egyszerűen az orrom alá dörgölte, hogy ez van, haver, hiába nem akarod tudomásul venni. De ha csak ennyit akart volna, belevetni az orrom a nagy magyar honfibu és a krisztusi szeretet jegyében zengő gyűlöletáriákba („a szeretet hullámhosszán”, ahogy ők nevezik magukat, napi tizenhét órában), akkor valóban elég lett volna tizenöt perc, mint a műsor után az egyik betelefonáló Tilos-rajongó kifejtette, mondván, hogy ő negyedóra múltán ki is kapcsolta a készülékét; csakhogy én mégsem vagyok igazi Tilos-rajongó, meg a kíváncsiságom is elég nagy, úgyhogy tovább hallgattam, s egyre kínosabban éreztem magam.

Ez a *Reggeli romboló* ugyanis a szó klasszikus értelmében vett szociográfia volt, mondjuk így, rádiós szociográfia, ami talán rendhagyóan hangzik, de attól még az, ami. Azaz nem pusztán cikiző céllal készült, sokkal nagyobb ambícióval: a mai magyar valóság – a magyar társadalom – egy szeletét tárta elénk, kíméletlen realizmussal. Hogy a Pannon Rádió mögött milyen politikai erők, alkuk, számítások rejlenek, azzal többé-kevésbé mindenki tisztában van, aki egy kicsit is odafigyel a magyar politikára. Hogy mi folyik ezen a hullámhosszon, az is nyilvánvaló. De hogy ez a gyűlölettől izzó pogromhangulat, ha csak verbális szinten is, az alantas ösztönök milyen mértékű elszabadulását indítja be a magyar társadalomban, arról valóban csak az elképesztő mennyiségben szóló elképesztően nívótlan betelefonálás „nyers” megidézése tanúskodhat. S akkor még nem említettem a zenei anyagot, ami tudjuk, kellő emócióval képes feltölteni azt a gyűlöletet, amely végül legelvakultabb változatában is banális.

Nem folytatom. Azon tűnődtem ugyanis, ám ez a kérdés már messze meghaladja egy rádiójegyzet kereteit, hogy hová tűnt a magyar szociográfia. Illyés *Puszták népe*, Szabó Zoltán *Tardi helyzete* lehetett ilyen pofon a társadalomnak a harmincas években, mint ez a másfél óra a Tilosban. Szabó Zoltánék nyomán egy egész mozgalom indult, ami ma már történelem, de épp ezért folyamodom e példához, hisz kellő távlatból a szociográfia történelemformáló ereje is jól látható. Mondhatnám, aligha véletlen, hogy épp ez a veszélyes és közletről oly

reménytelen sorsú irodalmi „üzemág” tűnt el. Holott másfelől ezt érdemes művelni igazán: a magam részéről ezt a „tilos” tanulságot szűrtem le e Tilos-műsorból. Kösz.

(Reggeli romboló – Tilos Rádió)